

چهل تمرین انگشت‌گذاری

برای تنبور

نوشته

رضا علی آبادی

Shiraz-Beethoven.ir

انتشارات سرود

در گذر زمان و با ساخته شدن قطعات به اصطلاح شهری تر و همچنین افزایش سرعت زندگی که نمود بیرونی آن در نواختن سازها نیز مشهود است و همچنین در کنار هم قرار گرفتن سازهای مختلف برای ایجاد تمبر صوتی متفاوت و نیز ترکیب فرهنگ‌ها در به وجود آوردن آواهای شنیداری ترکیبی، احتیاج هنرآموزان به افزایش تکنیک و همچنین نواختن با تمپو بالاتر بیشتر شد. از این رو بر آن شدم تا متدهای انگشت‌گذاری خود را که در طول سالیان با تجربیات شخصی برای اصلاح، بهبود و افزایش سرعت دست‌ها فراهم کرده بودم، به صورت مکتوب بنویسم.

این کتاب محصول دوازده سال تدریس این جانب به هنرآموزان است و تک‌تک درس‌ها به بوته آزمایش گذاشته شده و توسط هنرجویان نواخته شده است و هر کدام جداگانه به عنوان تمرین انگشت‌گذاری در جلسات آموزش توضیح و درس داده شده‌اند و اصلاحاتی مکرر بر روی هر درس صورت پذیرفته و چکیده آن به اختصار و به مفیدترین شکل ممکن در این کتاب گنجانده شده است. امید است که هر چه دارایی از نظر دانستن دارم را بی‌کم‌وکاست ارائه دهم.

رضا علی آبادی

تهران پاییز ۱۳۹۷

فهرست

۳۱	تمرین بیست و دوم	۱۴	تمرین اول
۳۲	تمرین بیست و سوم	۱۴	تمرین دوم
۳۳	تمرین بیست و چهارم	۱۵	تمرین سوم
۳۳	تمرین بیست و پنجم	۱۵	تمرین چهارم
۳۴	تمرین بیست و ششم	۱۶	تمرین پنجم
۳۴	تمرین بیست و هفتم	۱۶	تمرین ششم
۳۵	تمرین بیست و هشتم	۱۶	تمرین هفتم
۳۵	تمرین بیست و نهم	۱۷	تمرین هشتم
۳۶	تمرین سی ام	۱۷	تمرین نهم
۳۶	تمرین سی و یکم	۱۸	تمرین دهم
۳۷	تمرین سی و دوم	۱۹	تمرین یازدهم
۳۸	تمرین سی و سوم	۱۹	تمرین دوازدهم
۳۹	تمرین سی و چهارم	۲۰	تمرین سیزدهم
۴۰	تمرین سی و پنجم	۲۱	تمرین چهاردهم
۴۱	تمرین سی و ششم	۲۲	تمرین پانزدهم
۴۲	تمرین سی و هفتم	۲۳	تمرین شانزدهم
۴۴	تمرین سی و هشتم	۲۴	تمرین هفدهم
۴۵	تمرین سی و نهم	۲۵	تمرین هجدهم
۴۶	تمرین چهلم	۲۷	تمرین نوزدهم
۴۷	پیش درآمد ببقرار	۲۹	تمرین بیستم
		۳۰	تمرین بیست و یکم

شیوه انگشت‌گذاری

ابتدا باید بستر نغمگی را در یک گام یا مد مشخص، تعیین کنید و سپس روند قرارگیری نغمات نسبت به هم را در آن سیرمدال بررسی کنید. سپس دستان‌های موجود در آن را استخراج کنید، در جلوتر به عنوان نمونه دستان‌های یک گام اصلی نوشته شده است.

دقت کنید از اولین نغمه هر گام اگر یک نغمه به جلو بروید یک دستان نو ایجاد می‌شود (مثال: سل، لابل، سی بمل دستان اول. و اما دستان بعدی آن لابل، سی بمل، دو).

قاعده تعیین شماره انگشت

الف- روش قدیم

در ابتدا انگشت‌ها را با نام‌های قدیم معرفی می‌کنم.

در قدیم انگشت اول سبابه، انگشت دوم وسطی، انگشت سوم بنصر و انگشت چهارم خنصر نام داشتند.

اکنون برای سهل شدن موضوع از شماره انگشت استفاده می‌کنم تا اشتباهی پیش نیاید.

اگر در یک دستان فاصله نغمه اول با دوم یک پرده باشد و فاصله نغمه دوم با نغمه سوم نیم پرده باشد به ترتیب انگشتان اول، سوم و چهارم استفاده می‌شوند.

اگر در یک دستان فاصله نغمه اول با نغمه دوم نیم پرده و فاصله نغمه دوم با سوم یک پرده باشد به ترتیب انگشتان اول، دوم و چهارم استفاده می‌شوند.

اگر فاصله بین نغمه اول با نغمه دوم یک پرده و فاصله نغمه دوم با نغمه سوم نیز یک پرده باشد به ترتیب انگشتان اول، دوم و چهارم و همچنین انگشت «اول-سوم» و «اول-سوم» با پرش قابل اجرا می‌باشد. در واقع در قدیم در محدوده‌ی بم‌تر ساز یا بالادسته که فواصل از نظر طولی بیشتر هستند این فاصله‌های یک پرده‌ای را با انگشت اول و سوم اجرا می‌کردند.

ب- روش جدید

اگر فاصله بین نغمه‌ی اول با نغمه‌ی دوم یک پرده و فاصله نغمه‌ی دوم با نغمه‌ی سوم نیم پرده باشد، به ترتیب انگشتان اول، دوم و سوم به کار برده می‌شوند.

اگر فاصله بین نغمه‌ی اول با نغمه‌ی دوم نیم پرده و همچنین فاصله نغمه‌ی دوم با نغمه‌ی سوم یک پرده باشد به ترتیب انگشتان اول، دوم و سوم (چهارم) به کار برده می‌شوند.

اگر فاصله بین نغمه‌ی اول با نغمه‌ی دوم یک پرده و فاصله نغمه‌ی دوم با نغمه‌ی سوم هم یک پرده باشد، به ترتیب انگشتان اول، دوم و سوم (چهارم) به کار برده می‌شوند.

* در نظم‌های تنبور اغلب با فواصل نیم پرده‌ای پشت هم در یک دستان روبه‌رو می‌شویم (مثال سل، لابل، لابکار، سی بمل و یا دو، دودیز، ر، می بمل) که در این حالت ترتیب انگشتان اول، اول، دوم و سوم است.

گام

The image displays a musical score for a scale, identified as 'گام' (Scale) in the title. The score is written on seven staves, each beginning with a treble clef. The notes are as follows:

- Staff 1: G4, A4, B4, C5, B4, A4, G4
- Staff 2: G4, F#4, F4, E4, D4, C4, B3, A3
- Staff 3: G4, F#4, F4, E4, D4, C4, B3, A3
- Staff 4: G4, F#4, F4, E4, D4, C4, B3, A3
- Staff 5: G4, F#4, F4, E4, D4, C4, B3, A3
- Staff 6: G4, F#4, F4, E4, D4, C4, B3, A3
- Staff 7: G4, F#4, F4, E4, D4, C4, B3, A3